

19 — Anđelina pesma

„Tata, a gde je Bog?”

„Pa gore je na nebu, rekao sam ti već.“

Anđela se priđiže, oslanjajući se poput balerine na nožne prste. Rukom je štitila čelo od sunca i pažljivo posmatrala nebo. „Ne vidim ga— reče— Tata, zašto ne mogu da ga vidim?”

„Bog je visoko iznad sunca i oblaka. Ne možeš da ga vidiš odavde.“

„Jesu anđeli gore ? Je li baka sa njima?”— navaljivala je devojčica.

„Jesu sunce moje. Baka je gore sa anđelima, gleda te i pazi na tebe, raduje ti se.”

Mršava, crnokosa devojčica netremice je zurila u nebo. Blistava užarena kugla pekla joj je oči. Znoj joj je curio niz čelo, leđa i vrat. Iz očiju joj potekoše suze. Počela je da viče :

„Lažeš ! Ne postoji Bog, ni anđeli! Nema gore ništa, osim sunca što prži ! Baka nije gore, već je u zemlji, u grobnici! Misliš da sam glupa?”

Istrgla je ruku iz njegove, i u suzama pojurila kući, pre nego što je zbunjeni otac stigao i da otvori usta.

Baš mi ništa ne ide od ruke u zadnje vreme, pomisli Anđela. Pre svađe sa tatom, juče je slučajno razbila bakinu omiljenu šolju za kafu. Nije to bila bog zna kakva šolja, mala i obična, bela sa dve jednostavne šare na sredini. Verovatno kupljena na nekoj rasprodaji ili pijaci. Za Anđelu je bila vrednija od zlata, kao i svaki drugi predmet koji je baka volela. A još uvek ih je bilo u kući. Štap, torbice i čarape koje je plela, pasulj za gatanje (baka je bila vernik, ali je upražnjavala i neke paganske običaje). Neutešno je plakala, i svi naponi roditelja da joj objasne *da*

baka sada neće žaliti za šoljom, bili su bezuspešni. Od bakine smrti prošlo je već nekoliko meseci, i stvari su za sve u kući, osim za nju, krenule uobičajenim tokom. Mama i tata su odlazili na posao, starija sestra Marija prestala je da nosi crno, počela je ponovo da se šminka i doteruje, i da satima čavrlja na telefonu s momcima. Anđela bi joj se plazila i rugala, oponašajući njeno gugutanje preko telefona.

Noću bi spavala pored otvorenog prozora, puštajući tajanstvene zvukove i mirise da joj ulaze u sobu. Zamišljala je da joj se baka obraća preko tih zvukova, nekim tajnim, posebnim jezikom, koji je stvoren samo za njene uši. Kada bi roditelji zaspali, krišom bi palila televizor i dugo gledala emisije o duhovima, ukletim kućama, životu posle smrti. Nije se plašila da joj baka dođe u posetu kao duh. Volela me je, mislila je Anđela, i sigurno me ne bi povredila ni ako bi nastavila postojanje u drugom obliku. Ponekad, kad su letnje noći bile naročito tajanstvene i mirisne, činilo bi joj se da nešto vidi. Tada bi napregla oči toliko da je glava počne boleti, upijala je svaki detalj sobe, ali to čudesno i obećavajuće, izmaklo bi za tren, na samoj granici vidljivosti i spoznaje. O tome nije pričala roditeljima. Njihova objašnjenja života i smrti bila su prilično kruta i jednostavna. Anđela je volela tišinu i svečanost Crkve, miris tamjana i sveća, ali utehu nije pronalazila ni u molitvi, ni u čitanju pasusa iz Biblije, niti u gledanju u nebo. Baka joj je nedostajala toliko da je bol bio gotovo fizički. Molitve nisu mogle da povrate njen osmeh, niti radosni zagrljaj sa kojim bi dočekala Anđelu kada se vrati iz škole i baci ranac u ćošak. Užasno se plašila da roditelji nisu bili u pravu. Da je smrt konačna, beskrajna praznina, koja neopozivo nastupa i da ne postoji

ništa posle nje. Ta sumnja ju je mučila noćima, i zbog nje se budila u suzama.

A povrh svega, čekalo je i takmičenje. Ništa nije ukazivalo da će uspeti. Anđelin prelepi glas kao da se potpuno izgubio, iz grla je izlazilo samo žalosno i ravnodušno cvilenje. Mešala je i zaboravljala reči, brkala note, gubila harmoniju. Probe su bile prava katastrofa, i učiteljica ih je posmatrala glave zagnjurenne u šake. Nema sumnje, mislila je Anđela, obrukaću školu i završiti na poslednjem mestu. Otac i majka su se sve češće sašaptavali, spominjali su psihologa, čula ih je kako govore da to nije normalno, *devojčica je, treba više da živne, svaka poseta grobu je plač i jecaj, u kući samo gleda u zid*, otac je pretio da će je povući sa takmičenja, a majka je u suzama molila da joj ne uskrati tu šansu...

Te noći ponovo je otvorila prozor, nadajući se nečemu tajanstvenom i neočekivanom, što će promeniti tok stvari, i dati joj veru i nadu. Iz gledanja televizijskih emisija saznala je da se takve stvari, iz nekog razloga, dešavaju noću, i to uglavnom u sitne sate, bilo da su u pitanju duhovi ili nešto drugo, što se pojavljuje u starim, ukletim kućama. Međutim, ništa se nije događalo. Ništa čudno. Uobičajeni noćni zvuci— tihi šapat lišća, cvrčanje insekata, lavež pasa u daljini, smeh tinejdžera koji su se okupljali u parku. U nekom trenutku su se svi ti zvuci stopili u jedan, i učinilo joj se, da ako se malo napregne, da može čuti pesmu, tajanstvenu i moćnu, sačinjenu od beskrajnih šumova i šapata, kakvu je oduvek želela da otpeva, i koja bi obuhvatila sav taj uzbudljivi i daleki noćni svet malih životinja, senki i zvukova, koji živi po svojim sopstvenim pravilima i zakonima, daleko od očiju dnevnog sveta. Ali baš kad se najviše potrudila— nit joj je izmakla i zvukovi su se ponovo rastočili u bezbroj uobi-

čajenih stvari. Ništa nije moglo ni da se vidi. Ni traga bilo čemu što bi joj ulilo nadu da joj se baka na neki način obraća. Čekala je strpljivo satima, a onda je umor konačno savladao, i zaspala je dubokim, detinjim snom.

Da je ostala budna, možda bi i primetila obris, senku, nešto na granici vidljivosti što joj je nežno bestelesnim prstima sklonilo kosu sa lica i pomilovalo obraz.

Andela je stajala na bini, drhteći od treme i straha. Sve oči su bile uprte u nju— tata, mama, sestra, direktori, učiteljica, školske drugarice... samo je u prvom redu jedna stolica bila prazna. Neko od uvaženih gostiju je valjda imao pametnija posla tog dana . Andela stisnu šake, u očima joj zaiskriše suze— baka bi trebala da sedi u toj stolici, toliko se radovala Anđelinim uspesima. Zatvorila je oči, čula je žagor publike— pomislila je da tata i mama verovatno očekuju da će se rasplakati na bini. Andela se prisetila bake iz najboljih vremena, nežne, vesele, predemencije i bolnog i mučnog zaborava. U jednom momentu joj se učinilo da je uistinu videla— baka se nasmešila i zapljeskala joj. Trgla se od tog zvuka, i već u idućem trenu bake je nestalo. Je li to bila samo njena želja, ili je zaista videla i čula baku? Nije bila sigurna. Ali nešto se desilo, delić izgubljenog koji je nedostajao, konačno je došao na mesto.

Glas poteče iz Anđele poput bistre, snažne reke koja u proleće ojača od snegova. Sve je stalo u njega, sve što je volela— čak i tajanstveni noćni svet čiju pesmu nikako nije mogla da uhvati do tada. Pevala je suncu, i nebu, i zvezdama, i Bogu, ali ne onakvom kakvim ga je zamišljao njen

tata. Nije pevala mističnom stvorenju što sedi iznad oblaka, već stvaranju, onome što je u svemu oko nas, od bubamare i malog noćnog leptira, do tajnovitih i dalekih zvezda. Nakon što je prevladala strah od smrti, od te užasne, beskonačne praznine, i kada je shvatila da se točak života i smrti okreće u beskonačnom krugu, da to što je baka, kao i sve drugo, deo opšteg, deo onoga što čini sve, da joj to ne oduzima posebnost i ljubav koju je imala za Anđelu, ustave su popustile.

Publika je bila oduševljena. Anđela jedva da je i čula klicanje. Otrpela je ceremoniju proglašenja pobednika, dobijenu nagradu tutnula u ruke zbunjenoj sestri, i otrčala iz škole pravo na groblje. Zaustavila se usput samo u cvećari, da kupi jedan lep, beli cvet za baku. Stala je kod grobnice i po prvi put nije pustila suzu. Usnama je dotakla slova na spomeniku i tiho prošaptala : Hvala ti.

Sa groblja je otrčala kući, radujući se susretu sa mamom i tatom. Čak su joj i Marijina besmislena gugutanja počela nedostajati.

Prozore je i dalje otvarala noću, ali više nije čekala da se pojavi duh, niti je jutro dočekivala u suzama. Sada je znala da je baka zauvek s njom.

Pronašla je svoju pesmu.